

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні вченої ради
протокол № 7 від 23 лютого 2016 року

Ректор проф. О.І. Безлюдний

Положення

про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (спеціалізації) в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини

1. Загальні положення

Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (далі - Університет) навчальних дисциплін освітньої програми з блоку (кластеру) дисциплін вільного вибору для здобуття ними освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

1.1. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (зокрема статті 62, п.15), роз'яснень та рекомендацій щодо реалізації наказу Міністерства освіти і науки України від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», із урахуванням «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини».

1.2. Навчальні дисципліни вільного вибору визначає університет (випускові кафедри факультетів (інституту)) (якщо інше не передбачено галузевими стандартами) залежно від специфіки фахової підготовки та вводить їх у навчальний план для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб здобувача вищої освіти, для посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці тощо.

1.3. Навчальні дисципліни вільного вибору (кластер спеціалізації) здобувач вищої освіти обирає серед дисциплін, передбачених освітньою програмою та навчальним планом, і в обсязі, що становить не менше, як 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття певного ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти.

1.4. Для укладання та оновлення переліку дисциплін вільного вибору наказом ректора Університету (за поданням деканів факультетів/директора інституту) до 01 жовтня поточного навчального року на факультетах/інституті створюються робочі групи за головуванням деканів / директора).

1.5. Робочі групи аналізують забезпечення кафедр щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання науково-педагогічного працівника, підвищення кваліфікації або наукового стажування, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); інформаційне забезпечення.

1.6. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи до 15 листопада укладають перелік вибіркових дисциплін та подають їх для розгляду на засіданні науково-методичної комісії факультету/інституту, Науково-методичної ради Університету (Додаток 1).

2. Порядок реалізації здобувачами вищої освіти права вільного вибору навчальних дисциплін (спеціалізацій)

2.1. Вивчення дисциплін вільного вибору для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» розпочинається з III семестру, для освітнього ступеня «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» – з I семестру.

2.2. Дисципліни вільного вибору для здобувачів вищої освіти бажано представити спеціалізаціями (кластерами).

2.3. Випускові кафедри, які забезпечують викладання блоку навчальних дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізації), на підставі затверджених Паспортів спеціалізацій, оприлюднюють навчальні, робочі програми навчальних дисциплін вільного вибору студента (спеціалізацій), анотації до них (бажано у вигляді презентації) на веб-сторінці кафедри, розміщують коротку анотацію курсу на дошках оголошень кафедри, факультету/інституту для:

– освітнього ступеня «бакалавр» – жовтень-листопад навчального року, який передує року вивчення дисциплін вільного вибору;

– освітнього ступеня «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» – кінець попереднього навчального року (квітень-травень) на бакалавраті.

2.4. Деканат факультету/дирекція інституту ознайомлює здобувачів

вищої освіти із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (спеціалізацій).

Процедура вибору

2.5. Для формування академічних груп щодо вивчення дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізацій) на наступний навчальний рік декани факультетів до 01 квітня поточного навчального року ознайомлюють здобувачів вищої освіти із переліком навчальних дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізацій), затвердженим Науково-методичною радою Університету та організовують процедуру їх вибору.

2.6. Запис на вивчення дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізацій), передбачених навчальними планами підготовки здобувачів освітнього ступеня чи освітньо-кваліфікаційного рівня, проводять на кафедрах факультету (інституту), які забезпечують викладання цих дисциплін. Відповідальна особа, призначена завідувачем кафедри, проводить реєстрацію заяв студентів на вибір навчальних дисциплін у відповідному журналі реєстрації (Додаток 2).

2.7. Після ознайомлення, здобувачі вищої освіти, за допомогою кураторів, до 15 квітня – письмово (додаток 1) визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін (спеціалізацій). Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання такий запис здійснюють під час весняної заліково-екзаменаційної сесії.

2.8. Здобувачі вищої освіти університету освітнього ступеня «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» денної та заочної форм навчання здійснюють запис на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (спеціалізацій) – упродовж перших двох тижнів навчання.

2.9. Здобувачі вищої освіти денної та заочної форм навчання мають право корегувати свій вибір, через подання відповідної заяви на кафедру до 30 червня поточного року. У цьому випадку відповідальна особа кафедри ставить відмітку про анулювання на попередній заяві.

2.10. Заяву на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізацій) заповнюють у двох примірниках: один залишають на кафедрі, інший – у здобувача вищої освіти. Кожний примірник заяви завіряється підписом здобувача вищої освіти та відповідальної особи кафедри (Додаток 3).

2.11. Якщо здобувач вищої освіти із поважної причини не зміг вчасно подати заяву, він, надавши відповідні документи, звертається в деканат із нею для запису на вивчення обраних ним дисциплін.

Здобувач вищої освіти, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які деканат вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп і потоків.

2.12. Після завершення запису відповідальна особа кафедри формує подання в деканат про кількість студентів, які обрали вибіркові дисципліни кафедри, вказуючи при цьому назву дисципліни, семестр викладання, кількість годин, форму контролю. У деканаті факультету/дирекції інституту проводять попередній аналіз результатів запису та формують групи для вивчення дисциплін вільного вибору (кластеру спеціалізацій).

2.13. Персональний склад груп для вивчення дисциплін вільного вибору (спеціалізації) з переліком навчальних дисциплін за підписом завідувача кафедри, декана факультету/директора інституту затверджують на вченій раді факультету/інституту та оприлюднюють на дошках оголошень.

2.14. Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів, на основі яких формується навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до 25 серпня поточного навчального року.

2.15. Заяви здобувачів вищої освіти, перелік сформованих та затверджених вченою радою факультету/інституту груп зберігають на кафедрах протягом всього періоду навчання здобувача вищої освіти.

2.16. У випадку, якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни (спеціалізації) не записалась мінімально необхідна кількість здобувачів вищої освіти (згідно з наказом «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та перелік основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників на навчальний рік»: «Кількість здобувачів вищої освіти в одній академічній групі/підгрупі за спеціалізацією за ступенем «бакалавр», ОКР «спеціаліст» не може бути меншою 10 осіб (8 – для іноземних громадян), за ступенем «магістр», як правило, не менше – 5 осіб»; «Кількість здобувачів вищої освіти у групі/потоці для викладання блоку дисциплін вільного вибору не може бути меншою, як правило, 25 осіб (за винятком дисциплін вільного вибору за спеціалізаціями». На кожен навчальний рік допустима кількість здобувачів вищої освіти може коригуватися наказом ректора), відповідна випускова кафедра доводить до відома студентів перелік дисциплін (спеціалізацію), що не будуть вивчатися. Після цього здобувач вищої освіти

повинен обрати іншу дисципліну (спеціалізацію), де вже є або може сформуватися кількісно достатня група здобувачів вищої освіти.

2.17. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення вибраної ним і затвердженою вченою радою факультету (інституту) дисципліни. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач вищої освіти може бути відрахований з університету.

3. Процедура перезарахування кредитів

3.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки, зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі «молодшого спеціаліста» за скороченим терміном навчання перезарахування вибіркових дисциплін проводиться деканом факультету/директором інституту на підставі витягу з протоколу засідання випускової кафедри, відповідно до «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці».

3.2. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів

4. Прикінцеві положення

Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

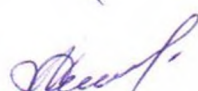
Погоджено:

Перший проректор

А.М. Гедзик

Навчально-методичний відділ

Г.М. Павленко

Юрисконсульт

Затверджено
на засіданні науково-методичної
ради УДПУ імені Павла Тичини
«__» _____ 201_р., протокол № __
голова НМР _____

**Перелік навчальних дисциплін вільного вибору (спеціалізації)
здобувачів вищої освіти напрямку підготовки _____
курс _____**

№	Назва навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС/ годин за навчальним планом	Форма контролю	Семестр	Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни

Декан факультету/директор інституту

**Журнал реєстрації заяв здобувачів вищої освіти про обрання
навчальних дисциплін вільного вибору (спеціалізації)
кафедри _____**

№	ПІБ здобувача вищої освіти	Факультет, форма навчання	Курс, група	Назва навчальної дисципліни

Додаток 3

Завідувачу кафедри _____ (назва)

_____
(ПБ)

студента __ курсу ____ групи

факультету (інституту) _____

форма навчання _____

_____
(ПБ)

Заява

Прошу зарахувати мене до складу групи студентів, що вивчатимуть дисципліну вільного вибору (спеціалізацію*) «_____» .

Дата

(підпис)

Відповідальна особа кафедри

(підпис, ПБ)

* Примітка: у разі вибору спеціалізації, здобувач вищої освіти вказує перелік дисциплін відповідно до «Паспорту спеціалізації».